

== Velja po pošti: ==
 za celo leto naprej . . . K 60.—
 za en mesec . . . K 4.50
 za študij o celoletno . . . K 55.—
 za ostalo inozemstvo . . . K 60.—
 V Ljubljani na dom
 za celo leto naprej . . . K 48.—
 za en mesec . . . K 4.—
 V spravi prejema mesečno . . . 3.50
 == Sobotna izdaja: ==
 za celo leto . . . K 10.—
 za študij o celoletno . . . K 12.—
 za ostalo inozemstvo . . . K 15.—

SLOVENEK

== Inserati: ==
 Enostopna petstvarica (50 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
 za enkrat . . . po 80 v.
 za dva- in večkrat . . . 45 v.
 pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
 Ob sobotah dvojni tarif.
 == Poslano: ==
 Enostopna petstvarica K 1.—
 izhaja vsak dan izvenmi deluje in pravnika, ob 7. uri pop.
 Redna letna priloga vezni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisni se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, egrake 28.511, bozn.-hero. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 50.

Ujedinjenje vseh Jugoslovancev progllašeno!

Narodno Veče proglasilo ujedinjenje s Srbijo in Črnogoro.

Včeraj se je v Zagrebu izvršilo zgodovinsko dejanje. Narodno veče kot zastopstvo Slovencev, Hrvatov in Srbov bivše avstrijske monarhije je proklamiralo popolno ujedinjenje jugoslovanskega naroda s Srbijo in Črnogoro. Narodno veče je bistveno izpremenilo prvotni načrt dalmatinske zemaljske vlade in obveljal je kompromisni predlog. Ko bo srbska vlada, s katero se bo Narodno veče po svojih odposlancih dogovarjalo, sprejela ta načrt, bo ujedinjenje bivših avstrijsko-ogrskih Jugoslovancev s Srbijo dokončano. Na čelu te nove države bo začasno do konstituantne stal regent, končno veljavno obliko vladavine, njeno ustavo in ves drugi ustroj bo določila konstituenta, izvoljena po proporcijem sistemu na podlagi splošne, enake, direktne in tajne volivne pravice. V podrobnosti sprejetega načrta se nam danes še ni moglo spuščati, izjavljamo le, da smatramo prejšnje vse sklepe in ukrepe v tem oziru le za provizorične. Pozdravljamo ta provizorij, ker je s tem olajšana težka mora skrbi nad zamotanim položajem, ki ga povzroča italijanski imperializem in v sedenih zemljah Jugoslavije, še vedno obstoječa in nevarna prepotenca štajerskega in koroškega nemstva ter oholost in nasilje Mažarov na eni strani ter grozeče notranje zmede na drugi strani. S tem provizorijem je položaj na mah razjasnjen in v interesu komaj zadobljene, mlade jugoslovanske svobode to začasno odločitev pozdravljamo. Sedaj bo lahko naša država nastopila s pogajanjem pri ententi ter tako omejila poseganje Italijanov v našo last.

Zastopniki V. L. S., ki temelji na najširšem demokratičnem ter republikanskem načelu, so prvotni predlog dalmatinske zemaljske vlade kot nedemokratičen morali odklanjati. Dosegli so pa, da je sedaj saj deloma zadoščeno najnujnejšim zahtevam demokracije, čeprav ni moglo tudi obveljati naše in socialistično republikanske načelo. Da so naši zastopniki v Narodnem veču glasovali za ta kompromisni načrt z regentom na čelu, je vzrok ta, da so hoteli manifestirati — ne za monarhijo — marveč za takojšnje popolno ujedinjenje vseh Jugoslovancev. Storili so to tudi zato, da olajšajo težko stanje, v katerem se nahaja danes naša domovina. Njihov nastop za demokratično načelo v Narodnem veču je bil odločen in zato tudi uspešen.

Pogajanja s srbsko vlado se ne bodo vršila brez vednosti Jugoslovanskega kluba na Dunaju in Jugoslovanskega odbora v Londonu, ter sta dr. Korošec in dr. Trumbić izvoljena v ta 28-članski odbor, ki se bo pogajal s srbsko vlado. Izključena je možnost, da bi v tako važni zadevi, kakršna je ta, mogel kdo sklepati in se dogovarjati brez vednosti Jugoslovanskega kluba na Dunaju in jugoslovanskega odbora v Londonu, ki sta v najtežjih časih nosila težo odgovornosti na svojih ramah ter vodila boj za naše osvobodjenje in ujedinjenje.

Sklepamo. Naše načelno stališče, kakor smo rekli, ni prodrlo popolnoma ter smatramo to odločitev za začasno do konstituantne. Izhod iz težkega položaja, v katerem se nahaja domovina, pa je bilo treba nujno najti. Zato uspehe tega zgodovinskega dne, ko je bilo sklenjeno in proglášeno popolno ujedinjenje vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov, iz srca pozdravljamo.

× × ×

Zagreb, 24. novembra. V včerajšnji in današnji seji se je Narodno veče bavilo v deloma zelo burni seji z znanim predlogom dalmatinske zemaljske vlade.

Po tem načrtu bi načeloval državi začasno, dokler se ne skliče konstituenta, srbski prestolonaslednik Aleksander kot regent. Legislativno oblast bi imelo do konstituantne Državno veče, obstoječe iz članov Narodne vlade v Zagrebu, 50 zastopnikov kraljevine Srbije, eventualno tudi 5 zastopnikov Črnogore in 5 zastopnikov vojvodine. Regent bi iz članov Državnega veča imenoval prvo ministristvo, dalje 5, event. 7 državnih tajnikov in 5, event. 7 guvernerjev s sedežem v Ljubljani (za Slovenijo), v Zagrebu (z naslovom »ban«, za Hrvatsko in Slavonijo), v Splitu (za Dalmacijo), v Sarajevu (za Bosno in Hercegovino), v Beogradu (za Srbijo) in event. tudi v Cetinju (za Črnogoro) in Novem Sadu (za vojvodino). Državni tajniki bi posredovali med osrednjo vlado in deželami ter imeli glas v ministrskem svetu. Kadar bi se povrnil mir in red v deželi, bi se izvolila konstituenta — volilni red bi izdelalo Državno veče — in sešla v Sarajevu, kjer bi zborovalo do takrat tudi Državno veče. Konstituenti bi bila pridržana izrecno določitev državne oblike (monarhija ali republika), določitev ustave, imena države, glavnega mesta in zastave.

Da se ta dalmatinski predlog pretvori v dejstvo, se je včeraj v Zagrebu sestalo Narodno veče na zgodovinsko sejo. V tej seji je večina v Narodnem veču formulirala svoj poseben predlog, ki so ga podpisali dr. Edo Lukinić (hrv. srb. koalicijski), Vojislav Šola (bos. Srb), dr. J. Krstelj (Dalmatincec), dr. Vekoslav Kukovec (J. D. S.), in ki zahteva popolno zedinjenje s Srbijo in Črnogoro, centralno vlado in konstituento; temelj za pogajanja glede ujedinjenja naj bi bila krfski pakt iz leta 1917. in dalmatinski nasvet; nadalje se določa, naj stopi Narodno veče v stik s srbsko vlado, sestavi novo vlado ter uspeh teh pogajanj takoj predloži v odobrenje središnjemu odboru Narodnega veča. Manjšina v Narodnem veču je, priznavajoč potrebo ujedinjenja s Srbijo in Črnogoro, zavzela s svojim predlogom zavlačujoče stališče.

Zastopniki V. L. S. in Starčevićanci so stavili izprva vsak zase, potem pa skupen predlog, v katerem se izrekajo za to, da naj se stvori ena edinstvena država in vlada. Toda ne takoj, marveč da se naj Narodno veče pooblasti, da stopi v pogajanja s kraljevo srbsko vlado.

Nadalje je predložil dr. Tresić-Pavičić svoj poseben predlog, ki je še dalekosežnejši nego predlog večine in ki zahteva, da naj se Narodno veče takoj odpelje v Beograd in naj s srbsko vlado sestavi centralno ministristvo. Odposlanci hrvatskih in slovenskih socialnih demokratov so vložili predlog, ki se v bistvu glede ujedinjenja strinja z večinskim predlogom, samo nasvetuje mesto regentstva direktorij. V drugih točkah odobruje so-

cialnodemokratski predlog propozicije dalmatinske vlade.

V zmislu svoje razdorne politike je Stjepan Radić končno v svojem predlogu konstruiral tri zavezniške države s tremi regenti.

Na teh temeljih se je včeraj pričela debata, ki je bila naravno nad vse živahna. Navzlic nesoglasju in kljub ostrim, mestoma zelo burnim debatam se je v razpravi pokazalo, da vendarle prevladuje v vseh izjavah, da veliki zgodovinski moment ne sme najti malih ljudi in da velika doba ter izredni odločujoči dogodki zahtevajo odločilne korake. In dasi se je izprva zdelo, da se pojavljajo razni separatistični nazori in silijo na površje in da je situacija jako kočljiva, se je vendar po izvajanju zastopnikov raznih strank in struj, med katerimi so se k besedi oglašili za Slovence dr. Cankar, Kristan, dr. Rybař, dr. Kukovec, dr. Kramer — in po naravnost državniških in modrosti polnih izjavah dr. Smolake, ki so napravila najgloblji vtisk, je bil sprejet njegov predlog, naj se debata zaključi ter se izbere sedemčlanska komisija, ki naj na podlagi podanih predlogov formulira končni sporazumni predlog. S tem je bila nedeljska seja ob pol dveh popoldne končana.

Komisija se je sestala ob štirih popoldne. Ob sedmih zvečer je plenum Narodnega veča vročila ta-le predlog:

Narodno veče SHS. proglašja v skladu s svojimi dosedanjimi zaključki in v soglasju z izjavo vlade kraljevine Srbije ujedinjenje države SHS., stvorjene na vsem strnjem jugoslovanskem področju bivše avstro-ogrske monarhije s kraljevino Srbijo in Črnogoro v eno jedinstveno državo Srbov, Hrvatov in Slovencev in voli odbor, obstoječ iz 28 moč s polnim pooblastilom, da v sporazumu z vlado kraljevine Srbije in s predstavitelji vseh strank v Srbiji in Črnigori brez odlaganja izvede organizacijo jedinstvene države po predloženih navodilih. Dotične zaključke bo ratificiralo na svojem prvem sestanku Državno veče, kateremu naj pripadajo poleg predstavitev kraljevine Srbije in Črnogore vsi člani današnjega Narodnega veča v Zagrebu, pomnoženi s predstavitelji jugoslovanskega odbora v Londonu. V odbor, ki naj izvrši gornjo nalogo, so izbrani ti-le gospodje: dr. Barac Franc, dr. Cankar Izidor, dr. Čabrajić Luka, dr. Drinković Mate, Grđić Stepan, dr. Hrasnica Halibeg, Korač Vitoimir, dr. Korošec Anton, dr. Kramer Albert, Kristan Anton, dr. Laginja Matko, dr. Lorković Ivan, dr. Lukinić Edo, Ljubibratić Sava, dr. Paleček Ivan, dr. Pavelić Ante, dr. Petričić Živko, dr. Popović Dušan, Pribičević Svetozar, Radić Stjepan, dr. Smolaka Jos, Stajić Vaso, dr. Šunarić Jos, Svrzo Hamid, Šola Vojislav, dr. Tresić-Pavičić Ante, dr. Trumbić Ante in dr. Jančko Šimrak.

Člani odbora, ki so zadržani, so pooblašeni imenovati namestnika s pismenim pooblastilom.

Seja se je končala ob 10. uri 50 minut ponoči. Sprejeti so bili soglasno vsi predlogi proti glasu Stjepana Radića. Socialisti so istotako glasovali za vse točke predloženega izpremenjenega kompromisnega načrta izvenmi za točko, ki se tiče regentstva. Socialisti so namreč namesto regenta predlagali direktorij treh članov. Njihov minoritetni predlog je dobil le glasove socialistov ter glas dr. Čabraića iz Bosne. Pred glasovanjem so podali zastopniki V. L. S. izjavo, kjer se zavarujejo proti vsakemu preudcu z ozirom na današnje glasovanje ter izjavljajo, da mora to biti le nujno potreben provizorij ter da to glasovanje ne sme ustvarjati nikakega preudca za bodočo konstituento.

Med splošnim navdušenjem članov Narodnega veča ter med ovacijami zunaj zbrane množice je bila ta zgodovinska seja končana.

Izjava Vseslovenske Ljudske Stranke.

Zagreb, 24. novembra. Pred glasovanjem je dr. Lovro Pogačnik podal v imenu V. L. S. sledečo izjavo:

Ta načela ne odgovarjajo popolnoma našim željam. Zavarujemo se proti temu, da bi ta sklep napravil preudca za delo konstituantne. Zlasti bi bilo tudi potrebno, da se plenum Narodnega veča bavi z današnjo dalekosežno akcijo. A brez zatajevanja in discipline ni uspehov, še manj trdnih državnih temeljev. Zato izjavljamo: Provizorična uredba je nujno potrebna in naš jugoslovanski narod izide čimprej iz sedanjih zgodovinskih kritičnih momentov k plodonosnemu delu za svojo politično, gospodarsko in prosvetno veličino. Zato bomo v imenu V. L. S. glasovali za predložen načrt.

Zgodovinska seja Narodnega veča.

Zagreb, 23. nov. Danes se vrši seja osrednjega odbora NV. Navzoči so tudi odposlanci iz Srbije in Črnogore. Govorila sta med drugimi tudi Pribičević in Vešović. Seja se je proglasila za strogo tajno. Razpravljali so o predlogu dr. Krstelja in Smolaka, ki sta predložila predlog dalmatinske zemaljske vlade, da se takoj ustanovi državna uprava s področjem od Soče do Vardarja. Tudi delegati iz Bosne in Hercegovine so se temu pridružili; enako Srbi iz Baške in Banata ter večina delegatov iz Hrvatske. Sigurno je, da bo ta predlog prodr.

Zagreb, 24. nov. Današnja seja Narodnega veča se je začela ob 14.5. uro pod predsedstvom Pribičevića in se je prekinila ob 19. uri, ko je prišel na sejo francoski general Tranie. Skupščina je generala burno pozdravljala. General Tranie je govoril, se zahvalil za pozdrav in sprejem in rekel, da so imeli Francozi vedno simpatije za Jugoslovane. En del tega naroda, namreč Srbi, se bore že štiri leta za entento. On želi, da bi postali Srbi ideal Jugoslavije. Jutri ob 10. uri se seja nadaljuje.

Zagreb, 24. nov. Danes in včeraj je bil sabor zastražen z vojaško silo. Pred sabo-

rom stoje srbski in jugoslovanski vojniki. Zastrazen je vhod in pred vhodom v dvorano stoji strojnica.

Po proglasu sklepa Narodnega Veča se je zbrala pred saborom velika množica ljudstva, ki je prirejala ovacije. Dr. Angjelinović je z balkona nagovoril množico, ki je pela »Lepo našo domovino« in druge himne. Ovacije sedaj ob pol 12. uri po noči še trajajo.

Katoliški hrvatski akademiki pozdravljajo ustanovitev države SHS.

Zagreb, 24. nov. S prvega običnega zbora izza vojne je pozdravilo z zanosom Narodno Veče in ustanovitev države SHS. akademsko društvo »Domagoj«.

Manifestacije v Zagrebu za ujedinjenje.

Zagreb, 23. nov. Tu so se vršile danes velike manifestacije za popolno narodno ujedinjenje Slovencev, Hrvatov in Srbov na jugoslovanski zemlji. Sprevod se je zbiral na Jelačićevem trgu; odtod je korakal pred sabor, odkoder je odšla deputacija sedmih oseb v Narodno veče, kjer so zahtevali, da se čimprej ustanovi »zajednička vlada«. Raz balkon sabora so govorili Masić in Bartulović. Končno je vzel besedo Svetozar Pribičević, ki je rekel narodu: Prepričan sem, da pride do narodnega ujedinjenja pod Karadjordjevići. Želim in prosim, da se to narodno ujedinjenje vrši mirno. Ljudstvo je pelo narodne himne in odkorakalo v doljenje mesto.

Jugoslavija. Kako je prišel Maribor v slovenske roke.

Maribor, 23. novembra. (Kor. ur.) Po nalogu narodne vlade je bila danes mariborska obrambna straža po poveljniku jugoslovanskih čet razpuščena in odpuščena. Vse važne točke v mestu so zasedle srbske čete s strojnimi. Na nekaterih točkah je postavljena tudi artiljerija. Neki poročnik 47. pehotnega polka, ki je pripadal obrambni straži in se ni dal razorožiti, je bil po strelu smrtno ranjen v trebuh. Ob 8. uri zjutraj je prišel v tiskarno in uredništvo dnevnika »Marburger Zeitung« jugoslovanski zastopnik ter je zasedel podjetje. Odrejeno je bilo posebno izdanie, kjer naznanja generalni major Maister razpust obrambne straže in utemeljuje svoje postopanje. Izdajanje lista »Marburger Zeitung« je pod nadzorstvom Jugoslovancov, ki se uvedli preventivno cenzuro. Vsled postopanja Jugoslovancov je nemško prebivalstvo izredno potrto. Dopoldne so bile trgovine večinoma zaprte. Gledališča in kinematografi so zaprti.

Pogreb naše prve narodne žrtve za Jugoslavijo v Mariboru.

Maribor, 23. nov. Dne 21. novembra popoldne se je vršil v Mariboru pogreb naše prve narodne žrtve za Jugoslavijo, dragonca Franceta Vahnika, katerega so ustrelili Nemci brez vsakega vzroka. Takega pogreba že dolgo nismo videli. Vsi narodni krogi so se udeležili pogreba in izkazali čast bojniku Jugoslavije. Pokojnik je bil član odlične slovenske rodbine iz okolice Maribora. Pri pogrebu smo videli odposlane N. S., častniški zbor in dragonce na konjih, akademično mladino itd. Na grobu je govoril v imenu častniškega zbora g. nadporočnik Ledrhas, ki je slovesno prisegel maščevanje za našo narodno žrtve. Dr. Rosina se je poslovil v imenu N. S. in urednik Žebot pa v imenu mladeniških organizacij; govoril je tudi zastopnik akademikov. Na grob nedolžne mlade žrtve je položil N. S. krasen venec. Počastiti hočejo spomin našega mučenika in mu postaviti dostojen spomenik; pri-spevke že zbirajo.

Tržaški Narodni svet razpuščen.

Trst, 23. nov. Sinoči, 22. novembra 1918 so bili pozvani za danes 23. novembra ob 9. uri dopoldne k predstojniku redarstvene oblasti v Trstu, podpolkovniku karabinerjev sledeči gospodje: dr. Otokar Rybař, Anton Miklavc, dr. Josip Ferfolja, dr. Edvard Slavik in dr. Josip Wilfan. Na cirkularnem vabilu je pri imenu dr. Rybař bilo dodano »predsednik«, pri ostalih pa beseda »član«, tako da je bilo iz tega in iz okolištin, da so bili navedeni sami člani Narodnega sveta, razvidno, da je vabilo temule namenjeno. Ker je dr. Rybař odsoten iz Trsta, dr. Ferfolja bolan in ker je dr. Slavik ob isti uri imel razpravo pred vojnimi sodiščem, sta se oglasila samo dr. Wilfan in Miklavc. Sprejel ju je neki nadporočnik (tenente), ki je po naročilu imenovanega podpolkovnika prečital povabljenecema dopis tukajšnjega guvernerja, ki se je glasil približno takole: Z ozirom na

to, da so italijanske čete dosegle demarkacijsko črto, da je promet čez to črto v ozemlje bivše avstro-ogrske monarhije prekinjen in da to odredbo narekujejo vsled prejetih poročil oziroma vojaške varnosti, se odreja razpust Jugoslovanskega Narodnega Sveta v Trstu in zapora njegovih lokalov. — Zahtevani prepis se je odrekel, ravnotako sestava zapisnika o protestu proti tej odredbi. Če ni bilo v guvernerjevem dopisu nič rečeno o zapori prostorov, je vsekakor omenjeni nadporočnik to naredbo istočasno naznanil. Ni pustil, da bi se dr. Wilfan in Miklavc ali sam eden od njiju odstranil, vzel je s seboj štiri karabinerje in šel takoj v prostore Narodnega Sveta v Slovanski čitalnici, dal odstraniti vse, ki so se tam nahajali, in stavil na izhode pečate, odredil, da bodo karabinerji stražili njih izhode podnevi in ponoči. To se je ravnotako izvršilo in se ne more poročati o daljnjih odredbah, ker se bodo člani Narodnega Sveta posvetovali šele popoldne o daljnjih korakih. Vsekakor so vložili proti razpustu Narodnega Sveta protest pri guvernerju.

Ruvanje nemškutarije na Koroškem.
Iz lepaka, ki ga je predložil N. S. g. načelnik pokrajinskega oddelka N. S. v Celovcu vikar Smodej. Celovski Nemci razširjajo po Rožu lepake, katerih vsebina je bistveno sledeča: Srbija je podala Italijanom ultimatum in Jugoslovani hočejo odrediti tudi na Koroškem mobilizacijo, da tako prisilijo prebivalce Koroške, iti še enkrat v boj. Vse to za čast in slavo morila kralja Petra srbskega. Naj ljudje ne ubogajo pozivov, ker so Korošci, ne Kranjci. Stotnika Lavriča imenuje ta lepak Rauberhauptmanna. Obenem napada lepak postopanje naših vojakov, češ da so prišli v Korotan rekvirirani in s silo jemat.

Francoske čete v Zagrebu.

Zagreb, 23. nov. Danes zvečer se je pripeljal s posebnim vlakom francoski general Tranie z 20 častniki in 20 vojniki preko Broda v Zagreb. Na kolodvoru ga je pozdravil Drinković. Jutri zjutraj prispe prvi vlak s 540 francoskimi vojniki semkaj.

Za blok hrvatskih strank.
Zagreb, 23. novembra. »Hrvatska« piše, naj se ustanovi iz vseh strank nova stranka z novim programom, če pa to ne gre, naj se pa stvori koalicija ali pa blok strank.

Agitacije v Zagrebu.
Zagreb, 23. novembra. Socialistična stranka se drži popolnoma korektno. V Zagrebu so patrolje močnejše. Agitira se v komunističnem smislu. Od »Narodnega veča« zahtevajo, naj naznani svoj program.

Socialistični shod v Zagrebu.
Zagreb, 24. novembra. Danes ob pol 10. uri se je vršil shod socialne demokracije, na katerem so poročali voditelji o dogodkih zadnjih dni.

Jugoslovansko brodogradništvo pod ameriškim varstvom.

Split, 23. nov. Ameriški admiral je sporočil »Narodnemu veču«, da je prevzel v ime Wilsona celokupno jugoslovansko vojno brodogradništvo v svoje varstvo. Izjavil je, da po sklenjenem miru vrne Amerika celokupno brodogradništvo Jugoslaviji.

Split, 23. nov. Včeraj je priplula v Split velika francoska vojna ladja, katero je sprejelo ljudstvo z velikim navdušenjem. Razen nje je priplulo v luko še 15 manjših ameriških bojnih ladij.

Dalmacija ostane Jugoslaviji.
Zađer, 23. novembra. Včeraj se je pripeljal semkaj admiral Millo, ki je izjavil, da je ta vojska prinesla vsem narodom svobodo in ne pa da bi bile sluge na svojih tleh. Rekel je, da bo ostala Dalmacija Jugoslaviji.

Zastopništvo Jugoslovancov na Nemškem Štajerskem.

Dne 13. novembra 1918 se je za prehodno dobo sestavilo jugoslovansko zastopništvo za Nemško Štajersko, ki ga tvorijo zastopniki troimenega jugoslovanskega naroda, ter iz 8 članov, ki zastopajo vse sloje. Predsednik je Slovenec Slavko Farkaš, prvi podpredsednik je Hrvat dr. Ivan Galenić, drugi podpredsednik je Srb Gjuro I. Kočić. Člani poročevalci so: za vojaštvo in dijaštvo dr. Vekoslav Vršić; za uradništvo Franc Vršić; za trgovino in obrt Pavel Šega; za delavstvo Josip Likar in Matija Kukman.

Lipovčakova »zarota«.
Zagreb, 23. nov. Cel Zagreb govori o protirevoluciji generala Lipovčaka. Vsi zagrebški časopisi se bavijo s to afero. »Novosti« pišejo, da hoče hrvatski narod stopiti iz te afere pomlajen v novo dobo svoje zgodovine. Tuji agentje, ki se skrivajo pod krinko republike, in elementi, ki so kupljeni od črne Avstrije, so delovali v tem smislu. »Hrvatska država« pa piše, da je prišel general Lipovčak med vojsko večkrat v Zagreb in da so ga imele vojaške oblasti za p. v. (politično sumljivega).

Nastopal je med vojsko narodno. Po vojski se je dal naročni vojski na razpolago, ker pa ni dobil dostojnega mesta, je začel zase delovati. Njegova agitacija ni prišla od besed do dejanja. — Dognano je, da je sprejel pri sebi na zaupen razgovor nekega socialista. General je pripovedoval, da je na Poljskem, kjer je bil avstrijski guverner, bilo vse drugače. Tam so osnovali vojaške, delavske in kmečke svete. Sodijo, da je mislil tudi Radića dobiti zase. Pri vsem tem pa igra vlogo neki zagrebški policijski »špicel«, ki trdi, da je Lipovčak govoril, da je ljudstvo v NV. zelo nezadovoljno. Ta ovaduh je nenadoma izginil iz Zagreba. Vendar ni noben hrvatski politik zapleten v to zadevo.

Zagreb, 23. nov. »Jutranji list« piše, da se je hotelo izvesti preobrat na skupščini seljačke stranke dne 25. novembra z ustanovitvijo vojaško-kmečke diktature pod generalom Lipovčakom in Radićem. V to zadevo so zapleteni razen častnikov tudi drugi elementi, posebno iz meščanskih krogov. To ni prišlo nenadoma, ampak je »Narodno veče« vse to že preje slutilo. Sedaj se izvaja preiskava, ki bo dognala, kdo je bil zapleten v to zaroto.

Zagreb, 23. nov. »Hrvatska Rijec« piše, da se preiskava na atentatorje svobode in na državo SHS. nadaljuje z energijo. Zarota je bolj razširjena, kakor se je mislilo. Oficirjev je zapletenih v to zaroto do 60. Ta zarota je bila razširjena do Siska, Karlovca in Ljubljane. O podrobnostih se ne more govoriti, da se ne škodi preiskavi. V Zagrebu je sedaj videti na nekaterih častniških čepicah mesto narodnih barv rdeče kokarde — znak protinarodne rdeče garde.

Laška nasilstva.

Lahi na Reki.
Bakar, 23. nov. Včeraj je bil od italijanske regentske oblasti poklican urednik Čakić na gubernijsko oblast, kjer so mu rekli, da je sedaj podložnik laške države in da naj piše v italijanskem duhu. Čakić je odgovoril, da Avstrija v stoletjih ni mogla napraviti iz narodov s silo dobrih Avstrijcev in da se bo to Italiji v par dneh še manj posrečilo. Neki laški major je rekel nato, da je cvet italijanske inteligence padel na Krasu za Italijo. »Tu smo in tu ostanemo«. Na Sušaku je upostavljena cenzura. Kateri časopis bo pisal proti Lahom, bo ustavljen za šest mesecev, za vse politične zločince se vpele vojni preki sod. Vlaki ne vozijo do Reke, ampak samo do Bakra.

Zagreb, 23. nov. Italijanske vojne ladje so na Ponto Franko konfiscirale parnik, ki je bil s sladkorjem naložen, da bi ga odpeljale v Italijo. Angleške ladje so to nalogo preprečile. Neki Lloydov parnik z žitom so odposlali v Benetke. Doslej so Lahji z Reke izvozili 800 vagonov raznega blaga. Določili so novo demarkacijsko črto. Bakar je že izven te demarkacijske črte. Lahji so izdali oklic, da bodo smatrali vse bivše avstrijske vojake, ki ostanejo doma, za vojne ujetnike.

Italijanska nasilja na Malem Lošinju.
Mali Lošinj, 24. nov. Po raznih izgre-dih Italijanašev je postalo italijansko poveljstvo proti Hrvatom brezobzirnejše. Italijanski poveljnik je izjavil: »Zasedam otočje v imenu italijanskega kralja«. Naš korvetni kapitan in poveljnik primorske luke Slovenec Slavomir Drachsler je protestiral proti italijanskemu postopanju. Italijani rekvirirajo ves denar in živila, ki so last države SHS. ter internirajo naše mladeniče. Iz Benetk je došel na Mali Lošinj italijanski prelat, ki je izjavil, da Lošinj odslej v cerkvenem oziru spada v beneško škofijo. Župnik Bonafacić je protestiral proti temu in ni dovolil, da bi se na cerkvi razobesila italijanska zastava.

Iz Češke.

Masaryk na potu domov.
New York, 22. novembra. (Kor. urad.) Reuterjev urad poroča: Masaryk je odpotoval s »Carmanijo«, da prevzame predsedstvo nove češke republike.

Tusar o preskrbi Češke in Nemške Avstrije.

Dunaj, 23. novembra. (Kor. ur.) Kakor poroča »Fremdenblatt«, je dobil češki poslanik na Dunaju Tusar obvestilo iz Pariza, da so živila za češko-slovaško državo na potu v Trst. Vzlic temu pričakuje Tusar resnično pomoč od entente šele v dveh ali treh mesecih. Potem šele bo mogla češko-slovaška država dati živila tudi Nemški Avstriji.

Glede preskrbe s premogom se je izjavil poslanik Tusar sotrudniku »Fremdenblata«: Vsled svoječasno ustanovljenega prometa med različnimi evropskimi državami smo morali rabiti namesto nemškega premoga ostrovske premoge. Vsled tega je bilo pošiljanje ostravskega premoga na Dunaju docela ustavljeno: S premogom iz karvinskega okoliša, ki je v poljskih rokah, seveda ne moremo razpolagati. Vsled težkoč poslednjih časov glede premoga iz severne Češke, ki je v rokah nemškega

dela Češke, smo morali rabiti ostrovske premoge tudi za železnice. Sedaj upamo na skorajšnjo rešitev teh težkoč, ker je, kakor čujem, že na potu prusko-slezijski premog in ker je med nami in Prusijo že rešeno vprašanje radi vagonov. Ravnotako se nam je posrečilo dobiti premog za naše železnice iz severne Češke; zato bo ostravski premog zopet na razpolago Nemški Avstriji. Prav tako garantiramo tudi prosti prevoz karvinskega premoga na Dunaju. Položaja ne smatram več neugodnega, ker je treba sedaj rešiti prometno-tehnična vprašanja, ne pa političnih.

Češki vojni poročevalci na Slovaškem.

Praga, 23. novembra. Ministrstvo za narodno obrambo je poslalo urednika Gabrijela Trapla kot vojnega poročevalca listov »Venkov« in »Večer« na ogrsko Slovaško.

Dunaj, 23. novembra. Po naročilu državnega urada je dobila dunajska narodna obrana tudi topništvo.

Češka poštna hranilnica.

Praga, 23. novembra. Češko-slovaški urad poroča: Novi češkoslovaški hranilnici je v prvih treh dneh njenega obstanka vplačanih 38.350 položnic s svoto 16.863.690 K 85 vin.

Demobilizacija na Češkem.

Praga, 23. novembra. Ministrski svet je demobiliziral letnike 1899, 1900, nadalje 1873—1881. Demobilizacija naj se izvrši do 20. decembra.

Čehoslovaki v Bakru.

Bakar, 24. nov. Parnik paroplovne družbe »Adrija« »Zrinji« je pripeljal 2000 Čehoslovakov pod italijansko zastavo v Bakar.

Češki železniški minister v Plznu.

Plzen, 23. novembra. Češki železniški minister Zahradnik je prispel včeraj v Plzen. Nagovoril ga je župan in temu je Zahradnik rekel, da bo vse storil, da postane Plzen važno železniško križišče na progi Praga-Pariz.

Bavarska in Češko-Slovaška.

Praga, 23. novembra. Bavarska se je obrnila na češko-slovaško državo, da sklene trgovsko pogodbo glede izmenjave in prodaje gotovih izdelkov. Češka država bo prodajala Bavarcem po maksimalnih cenah, ki jih ona določi, razna živila, Bavarska pa bo dajala Čehom one industrijske izdelke, katere bodo Čehi potrebovali. Obračunali bodo mesečno. Na obmejnih kolodvorih se bodo upostavile mešane komisije.

Razna poročila.

Cesar Karl duševno bolan.

Dunaj, 23. nov. Bivši cesar Karl je v Eckartsau resno obolen. Težka duševna depresija se ga loteva. Okolica cesarjeva pripoveduje, da cesar preživi cele dneve v samoti, da sedi pri mizi in srepo stremi predse. Nihče ne sme k njemu. Vsi bivši dostojanstveniki, ki žele k njemu v avdienco, ne smejo do njega. Vsled cesarjeve bolezni je tudi cesarica Cita obolela.

Rumuni zasedli Bukovino.

Dunaj, 23. nov. Zastopnik ukrajinskogališke države vitez pl. Rosianko izve, da so celo Bukovino zasedli Rumuni. Kralj Ferdinand je vpostavil novo ministrstvo. Ministrski predsednik je Ivan Flondor. Flondorov brat pa je minister za obrambo. Avstrijski poveljnik v Bukovini general Fischer je aretiran in so ga odpeljali v Jassy. V ukrajinskih delih Bukovine je vpostavljen preki sod. Ukrajinske čete korakajo proti Kolomeji.

Vatikan priznal neodvisnost Poljske.

Krakov, 23. novembra. (Kor. urad.) V dopisu varšavskemu nadškofu je Vatikan oficijelno priznal neodvisnost Poljske. Obenem se je napovedalo imenovanje nadškofa Kakowskega za kardinala.

Pilsudski vrhovni poveljnik poljske vojske.

Varšava, 23. novembra. (Kor. ur.) Pilsudski je v nekem razglasu izjavil, da je svojo službo kot minister vojaških zadev odložil in si popolnoma pridržal vrhovno poveljstvo nad poljsko vojsko.

Potovanje Clemenceaua v London.

Pariz, 23. nov. (Kor. ur.) »Temps« piše: Clemenceau v London ne odpotuje danes, marveč šele po poseju angleške kraljeve dvojice, ki dospe v Pariz 28. novembra.

Belgijski kralj v Bruslju.

Bruselj, 23. novembra. (Kor. ur.) Havas: Danes je kralj Albert v spremstvu kraljice, princa valeskega in zastopnikov zveznih armad na čelu dveh divizij imel slovesen vhod v stolno mesto. Prebivalstvo ga je sprejelo z nepopisnim navdušenjem in je čete radostno pozdravljalo in obsipalo s cvetkami.

Viljem II. naj gre na Vražji otok.

Rotterdam, 23. novembra. (Kor. ur.) Kakor poroča »Nieuwe Rotterdamsche Courant«, je predlagal bivši amerikanski poslanik na Dunaju, Penfield, naj internirajo nemškega cesarja na Vražjem otoku.